

Papiarat aningaussanik naligdlit atorungnaersitaussarneranik 13. april 1938-mit inatsit nr. 145

Almindelige bestemmelser

§ 1. Når et omsætningsgælds-brev eller et andet omsætningspapir antages at være tilintetgjort eller kommet bort, kan det ved dom erklæres dødt og magtesløst på begæring af den, som antages at have mistet det og at have haft adkomst som berettiget ifølge dokumentet. Det samme gælder et dokument, der hjemler en fordring, som skyldneren kun er pligtig at opfylde, når dokumentet forelægges ham.

Stk. 2. Når et omsætningspapir, der ikke er blevet udgivet af udstederen, er gået tabt, kan det mortificeres på hans begæring, såfremt det antages, at det ikke er blevet gyldigt.

Stk. 3. Pengesedler kan ikke mortificeres, og rente- og udbyttekuponer kun i det omfang, hvori det hjemles i §§ 13 og 14.

§ 2. For så vidt det findes påkrævet, kan pantebreve, aktier og andre andelsbeviser mortificeres selv om de ikke falder ind under § 1.

Stk. 2. Når pantets ejer har retlig interesse deri, kan et pantebrev blive mortificeret på hans begæring, dersom det antages, at han har mistet pantebrevet efter at have fået det udleveret på grund af pantefordringens ophør, eller at pantebrevet er gået tabt for panthaveren. I sidstnævnte tilfælde må det - om muligt ved panthaverens erkendelse eller ved dom over ham - være fastslået, at pantefordringen er ophørt, og at pantets ejer havde krav på at få pantebrevet udleveret.

Stk. 3. Under pantebreve indbefatter denne lov også skadesløsbreve.

§ 3. Sag til mortifikation ifølge denne lov anlægges på det sted, hvor dokumentet er udstedt. Dersom udstedelsesstedet ikke kan oplyses, eller dokumentet er udstedt uden for riget, anlægges sagen på det sted, hvor udstederen efter reglerne i lov om rettens pleje §§ 235-239 kan sagsøges, eller, hvis han efter dokumentets udstedelse har mistet sit værneting her i landet, kunne sagsøges, før han mistede det.

Stk. 2. Ved oplagsbeviser, oplagspantebrevs (warrants) og ved dokumenter, der giver pant i fast ejendom eller registreret skib, anlægges sagen på det sted, hvor oplagshuset eller ejendommen ligger, eller hvor skibet har sit hjemsted. Sag til mortifikation af veksler, checks og konnossementer anlægges på det sted, hvor pengene skal betales eller varerne afleveres.

§ 4. Mortifikation sker efter offentlig indkaldelse af den eller dem, som måtte have indsigelser mod dokumentets mortifikation.

Stk. 2. Begæring om at få indkaldelsen udstedt indgives skriftlig til retten. Den skal ledsages af en afskrift af dokumentet eller i hvert fald betegne dette så tydeligt, at det ikke kan forveksles med andre. Derhos må der forelægges retten oplysninger, som gør det antageligt, at betingelserne for mortifikation er til stede. Særlig skal det så nøjagtig som mulig oplyses, hvornår og hvorledes dokumentet er gået tabt.

§ 5. Retten fastsætter et retsmøde til behandling af begæringen og tilsiger dertil den, der søger mortifikation. Denne skal så vidt muligt give underretning om begæringen og retsmødet til udstederen af dokumentet og til enhver, som antages at være berettiget eller forpligtet efter dokumentet, derunder den, der er indtegnet som berettiget i noteringsprotokol, aktiebog, tingbog eller skibsregister. Ved pantebreve underrettes ligeledes pantets ejer. Iagttagelsen af disse regler må godtgøres, om fornødent ved at benytte retsplejelovens regler om forkyndelser. Hvis en person i udlandet skal underrettes, kan retten tilstille ham meddelelsen ved anbefalet brev.

Stk. 2. Inden det ved kendelse afgøres, om offentlig indkaldelse må udstedes, kan retten afæske den, der søger mortifikation, yderligere mundtlig eller skriftlig oplysning og henstille til ham at foranledige bevisførelse. Undlader han at efterkomme opfordringen, eller er de af ham givne oplysninger ufyldstgørende, kan retten nægte at udstede indkaldelsen.

§ 6. Hvis offentlig indkaldelse tillades, udfærdiger retten på grundlag af begæringen indkaldelse til et bestemt retsmøde.

Stk. 2. Indkaldelsen skal oplyse, hvornår dokumentet angives at være gået tabt, i hvilken egenskab den pågældende søger mortifikation, og - når et pantebrev søges mortificeret i henhold til § 2, stk. 2 hvorledes pantefordringen angives at være ophørt. Den skal indeholde den efter omstændighederne fornødne og mulige betegnelse af dokumentet og tilkendegive, at indsigelser mod mortifikation må fremsættes i det retsmøde, hvortil der indkaldes, samt opfordre enhver, som ved, hvor dokumentet findes, til at give retten oplysning herom enten i retsmødet eller skriftlig i god tid forinden.

Stk. 3. Den, der søger mortifikation, skal lade indkaldelsen bekendtgøre i Statstidende i det første nummer i et fjerdingår efter rettens bestemmelse. Retten kan tillige foreskrive bekendtgørelse i et eller flere stedlige blade. For Færøernes vedkommende sker bekendtgørelsen i den til optagelse af offentlige bekendtgørelser på Færøerne autoriserede avis i det første nummer i et fjerdingår efter rettens bestemmelse, dog at indrykkelse tillige sker i Statstidende i de tilfælde, hvor retten skønner det rigtigt.

Stk. 4. Ved pantebreve i fast ejendom lader retten samtidig med, at indkaldelse til mortifikation af pantebrevet udfærdiges, bemærkning herom tilføre ejendommens blad i tingbogen, hvorhos meddelelse derom optages i tingbladet. Ved pantebreve i registreret skib skal den, der søger mortifikation, foranledige, at bemærkning om indkaldelsen tilføres skibsregistret.

Stk. 5. Mellem den dag, da den foreskrevne kundgørelse er sket, og retsmødet skal der gå mindst 3 måneder, men mindst 1 år ved masse gælds breve, kuponark samt ved pantebreve i fast ejendom og aktier, der er omsætningspapirer. Den sidstnævnte frist kan dog afkortes af retten, når mortifikation på et pantebrev i henhold til § 2, stk. 2, søges af pantets ejer, og han stiller sikkerhed til fordel for den indehaver af pantebrevet, som måtte melde sig inden et år efter indkaldelsen og godtgøre sin ret.

Stk. 6. Retten kan pålægge den, der søger mortifikation, at give særskilt underretning om indkaldelsen til bestemte personer. Ved masse gælds breve, der amortiseres ved udtrækning, skal han altid anmelde indkaldelsen for skyldneren.

Stk. 7. Om de rettigheder, som ifølge lovgivningen om veksler, konnossementer og oplagsbeviser allerede før mortifikationsdommen tilkommer den, der søger mortifikation, gælder de pågældende loves bestemmelser.

§ 7. I det i indkaldelsen bestemte retsmøde må den, der søger mortifikation, godtgøre, at de i loven foreskrevne regler er iagttaget, og tilvejebringe oplysning om, hvorvidt der er indtruffet omstændigheder, som kan stille sagen i nyt lys, såsom at der er betalt eller krævet rente eller udbytte, eller at nogen anden ret i henhold til dokumentet er gjort gældende over for udstederen eller skyldneren.

Stk. 2. Hvis retten ikke finder, at der er fremkommet noget, som hindrer mortifikation, afsiger den dom om, at dokumentet er dødt og magtesløst.

Stk. 3. Når mortifikation af et pantebrev i fast ejendom eller registreret skib er nægtet ved endelig dom, eller sagen falder bort, foranlediger retten den i medfør af § 6, stk. 4, foretagne notering i tingbog eller skibsregister udslettet.

§ 8. Dom til mortifikation får først virkning, når dommen er blevet endelig.

Stk. 2. Når landsretten giver dom til mortifikation til trods for, at der var rejst indsigelse, får dommen først virkning, når den almindelige frist for anke til højesteret er udløbet. Kun i dette tilfælde kan justitsministeren tillade anke til højesteret af en dom, der har givet mortifikation.

Stk. 3. Justitsministeren kan ikke meddele tilladelse til, at en dom, der giver mortifikation, påankes til landsret eller højesteret efter udløbet af de almindelige ankefrister.

§ 9. Når der er givet dom til mortifikation, skal den omstændighed, at domhaveren ikke kan forelægge dokumentet, ikke være til hinder for, at han gør retten efter dokumentet gældende.

Stk. 2. Når mortifikation er givet nogen som berettiget ifølge dokumentet, og den ret, dokumentet hjemlede, består, kan han mod at betale bekostningen af skyldneren forlange udstedt et nyt dokument, der svarer til det mortificerede. Tilsvarende pligt påhviler ved pantebreve ejeren af pantet og ved aktier aktieselskabet. Et nyt pantebrev forsynes af retten efter begæring med bemærkning om, at det giver samme panteret som det mortificerede pantebrev. Ved pantebreve i fast ejendom foranlediger retten bemærkning om nyt pantebrevs udstedelse tilført tingbogen i tilslutning til den i henhold til § 6, stk. 4, skete notering. Ved pantebreve i skibe kan domhaveren forlange tilsvarende notering i skibsregistret.

Stk. 3. Når pantets ejer opnår mortifikation på et pantebrev i henhold til § 2, stk. 2, kan han kræve pantebrevet aflyst eller udslettet af skibsregistret.

Særlige regler om massegældsbeviser, aktier og kuponer

§ 10. Massegældsbeviser og Aktier, der er Omsætningspapirer, kan kun mortificeres, naar Meddelelse om Indkaldelsen mindst et Aar før Sagens Optagelse til Dom har været indført i en Trækningsliste for Obligationer, som er anerkendt hertil af Ministeren for Handel, Industri og Søfart. Det samme gælder de for saadanne Dokumenter udstedte Interimsbeviser, saafremt de er Omsætningspapirer.

Stk. 2. Ministeren for Handel, Industri og Søfart foreskriver efter Forhandling med Trækningslistens Udgiver en summarisk Form for Angivelsen om Indkaldelse.

Stk. 3. Naar Massegældsbreve amortiseres ved Udtrækning, skal Skyldneren efter hver Lodtrækning fremstille en Fortegnelse, der foruden de udtrukne Numre angiver Numrene paa de Gældsbreve af samme Art, for hvilke der er anmeldt Indkaldelse til Mortifikation. Fortegnelsen indsendes uden Ophold til Udgiveren af den anerkendte Trækningsliste. Den nyeste Fortegnelse skal - eventuelt mod et passende Vederlag - udleveres til enhver, der forlanger det. Hvis en Mortifikationsindkaldelse, der ikke er optaget i en saadan Fortegnelse, ønskes optaget i Trækningslisten, maa Foranstaltning hertil træffes af den, der søger Mortifikation.

§ 11. Hvis det drejer sig om et massegældsbrev, der i udstederens bøger er noteret på navn, må retten ikke tillade indkaldelse til mortifikation, medmindre tabet af gældsbrevet er anmeldt for skyldneren, jfr. lov om gældsbreve § 40.

§ 12. Ved massegældsbreve, der ikke i udstederens bøger er noteret på navn, og ved aktier, der ikke ifølge aktiebogen tilhører en bestemt person, hvis navn er påført aktiebrevet, kommer følgende særlige regler til anvendelse.

a. Tilladelse til offentlig indkaldelse må tidligst gives 4 år, efter at dokumentets bortkomst er anmeldt for udstederen. Hvis betalingsdagen er kalendermæssig bestemt i selve gældsbrevet, kan tilladelsen dog gives, når der er forløbet 1 år efter anmeldelsen og betalingsdagen. De nævnte frister kan forkortes af retten, når det er gjort i høj grad sandsynligt, at dokumentet er tilintetgjort.

b. Tilladelse til offentlig indkaldelse bør som regel kun gives, når andragerens ejendomsret er bestyrket ved skriftlige dokumenter såsom udskrift af aktiebog, salgsnota fra bank eller veksellerer med nummerangivelse eller nummerfortegnelser, hvis pålidelighed findes bestyrket ved andre omstændigheder. Den, der søger mortifikation, må derhos angive, hvorledes han har fået betalt rente eller udbytte sidste gang, og hans oplysning herom må efterprøves.

c. Før mortifikationsdommen må det oplyses, at ingen af de kuponer, hvis forfaldstid ligger efter dokumentets forsvinden, er fremkommet til indløsning, eller det må godtgøres, at de fremkomne kuponer var adskilt fra hoveddokumentet før dets forsvinden. I sidste fald må underretning om mortifikationssagen så vidt muligt gives den, der har fået kuponerne indløst.

§ 13. Når mortifikation gives på et dokument, der var forsynet med rente- eller udbyttekuponer, og et til dokumentet hørende kuponark ligeledes antages at være gået tabt, kan kuponarket som helhed erklæres dødt og magtesløst. Retten kan dog kun bestemme dette, når den offentlige indkaldelse udtrykkelig har omfattet også kuponarket.

Stk. 2. At den, der søger mortifikation, besidder enkelte kuponer, skal, når de fremlægges i retten, ikke hindre mortifikation af kuponarket. Når mortifikationen får retsvirkning, kan skyldneren (aktieselskabet) kræve sådanne kuponer udleveret af retten.

§ 14. Et kuponark, som hører til et gældsbrev eller en aktie, og som antages at være gået tabt, kan mortificeres under iagttagelse af reglerne i §§ 1-10. Mortifikation gives kun på begæring af den, der antages at have ret til kuponarket, og kun, når hoveddokumentet er i behold eller allerede tidligere er mortificeret særskilt. Bestemmelserne i § 13, stk. 2, finder også anvendelse her.

§ 15. Justitsministeren lader oprette et kartotek over de massegældsbreve og aktier, der er mortificeret. Den ret, der har afsagt mortifikationsdom, skal, når dommen er blevet endelig, indsende meddelelse om dommen til kartoteket.

Stk. 2. I dette optages tillige de massegældsbreve, der er forældede, medmindre de allerede efter deres eget indhold må antages at være forældede, f.eks. fordi forældelsesfristen er udløbet efter en i dokumentet kalendermæssig bestemt betalingsdag. Bortset fra de i stk. 1 omhandlede tilfælde påhviler det udstedere af massegældsbreve og aktier at gøre anmeldelse til kartoteket, når et af dem udstedt dokument skal optages deri.

Stk. 3. På grundlag af kartoteket udgives en trykt fortegnelse mindst to gange om året.

Stk. 4. Nærmere regler om kartotekets indretning og anmeldelser dertil fastsættes af justitsministeren.

Mortifikation uden dom

§ 16. Når dokumenter, der falder ind under § 1, i henhold til lov eller særlig vedtagelse mortificeres uden dom efter offentlig indkaldelse, skal denne bekendtgøres i Statstidende i det første nummer i et fjerdingår. Fristen for indkaldelsen regnes fra bekendtgørelsen i Statstidende. For Færøernes vedkommende sker bekendtgørelsen i den til optagelse af offentlige bekendtgørelser på Færøerne autoriserede avis i det første nummer i et fjerdingår.

Stk. 2. Omsætningsgældsbreve, der er udstedt efter denne lovs ikrafttræden, kan ikke mortificeres uden dom, medmindre der i dokumentet er taget forbehold derom.

Stk. 3. Naar Massegældsbreve og Aktier, der er Omsætningspapirer, i Henhold til særlig Vedtagelse mortificeres uden Dom, skal Indkaldelsen i det mindste give 1 Aars Frist, og Mortifikationen indtræder tidligst 1 Aar, efter at Meddelelse om Indkaldelsen er indført i den Trækningsliste, som er anerkendt af Ministeren for Handel, Industri og Søfart i Henhold til § 10.

Lovens ikrafttræden m.m.

§ 17. Denne lov træder i kraft den 1. juli 1938.

Stk. 2. Dersom inden lovens ikrafttræden offentlig indkaldelse er udstedt eller retten har tilladt indkaldelse, sker mortifikation i overensstemmelse med de hidtil gældende regler.

§ 18. Forordning af 7. februar 1823 ophæves.

Namminersorlutik Oqartussat

Imaneq 4

3900 Nuuk

E-mail: nsninatsit@nanoq.gl

Linkit iluaqutaasussat

Kalaallit Nunaanni inatsisinut nalunaarutit
Namminersorlutik Oqartussat inatsisinut toqqorsiviat
Naalakkersuisut